

Chemoradiatie en veiligheid

Natascha Schrama

Verpleegkundig specialist oncologie
ziekenhuis Bernhoven Oss/Veghel

Inhoud van de presentatie

- Wat is chemoradiatie
- Bij welke ziektebeelden wordt chemoradiatie toegepast
- Toxiciteit van behandeling
- Interventies op toxiciteiten
- Wat is veiligheid?
- Mogelijkheid tot vragen

Wat is chemoradiatie?

Chemoradiatie is een gecombineerde behandeling van chemotherapie en radiotherapie.

1. Gelijktijdige toediening van radiotherapie en chemotherapie
2. Direct op elkaar volgende behandeling van chemotherapie en radiotherapie

Doel van de behandeling

- Het zo optimaal mogelijk behandelen van tumoren die zowel chemo- als radiotherapie gevoelig zijn
Beiden therapieën kunnen elkaar versterken
- De cellen worden “kwetsbaar” gemaakt door de radiotherapie en daardoor meer gevoelig voor cytostatica en vice versa
- De opzet is curatief/ neo-adjuvant

Bij welke ziektebeelden?

- Hoofd/halscarcinoom
- Longcarcinoom
- Cervixcarcinoom
- Oesophaguscarcinoom
- Maagcarcinoom
- Rectumcarcinoom
- Anuscarcinoom

“Geschikte” cytostatica

- Cisplatin
- Paclitaxel
- Carboplatine
- Ifosfamide
- Doxorubicine
- Vinblastine
- Etoposide
- Fluorouracil
- Bleomycine
- Actinomycine
- Docetaxel
- Gemcitabine
- Vinorelbine
- Methotrexaat

Toxiciteit bij chemoradiatie (1)

- Chemoradiatie kan leiden tot meer acute bijwerkingen
- De ernst en het voorkomen van toxiciteiten is afhankelijk van:
  - **de plaats van bestraling**
  - **het soort cytostaticum**
  - **de dosis van RT en CT**
- Daarnaast kunnen er ook “late reacties” (> 6 weken) optreden
- Effecten op lange termijn zijn nog niet in kaart gebracht

Toxiciteit bij chemoradiatie (2)

Meest voorkomende toxiciteiten:

	Hoofd/hals	Long	Oesophagus/maag	Colon	Blaas	Gynaecologisch
Nierf. stoornissen	X					X
Vermoeidheid	X	X	X	X	X	X
Uitdroging	X					X
Huidreacties	X	X	X	X	X	X
Stomatitis	X				X	X
Oesophagitis	X	X			X	
Moeilijk slikken	X					
Droge mond	X					
Smaakverandering	X	X	X	X	X	X
Longproblemen		X				
Perifere neuropathie		X	X	X	X	X
Beenmergdepressie	X	X	X	X	X	X
Braken/misselijkheid	X	X	X	X	X	X
Pijn			X	X	X	X
Hematurie			X	X	X	X
Rectaal bloedverlies				X	X	X
Diarree			X	X	X	X
Incontinentie				X	X	X

Interventies (1)

Pro-actief handelen:

- De huid
- Voedingstoestand en conditie
- Gebit (bij hoofd/hals RT)
- Pijn
- Roken/ alcoholgebruik

Documenteer wat je ontdekt hebt en welke interventies je hebt ondernomen

Interventies (2)

- Stomatitis:
  - mondverzorging (preventief)
  - mondscorestatus
  - pijnmedicatie
- Slikproblemen:
  - nagaan wat de oorzaak is
  - advies slijmerige dingen eten
  - consultatie dietiste
  - evt. op andere wijze voeden
- Droge mond:
  - moeilijk te bestrijden
  - mondspoeling

Interventies (3)

- Smaakverandering:
  - werken met kruiden
  - pepermuntjes/zuurtjes
  - tanden en tong poetsen
- Gewichtsverlies:
  - frequente gewichtscô
  - consultatie dietiste
  - aanvullende voeding
- Perifere neuropathie:
  - hand en voetverzorging
  - bescherm tegen kou
  - voorkom knellende kleding
  - medicamenteuze interventies

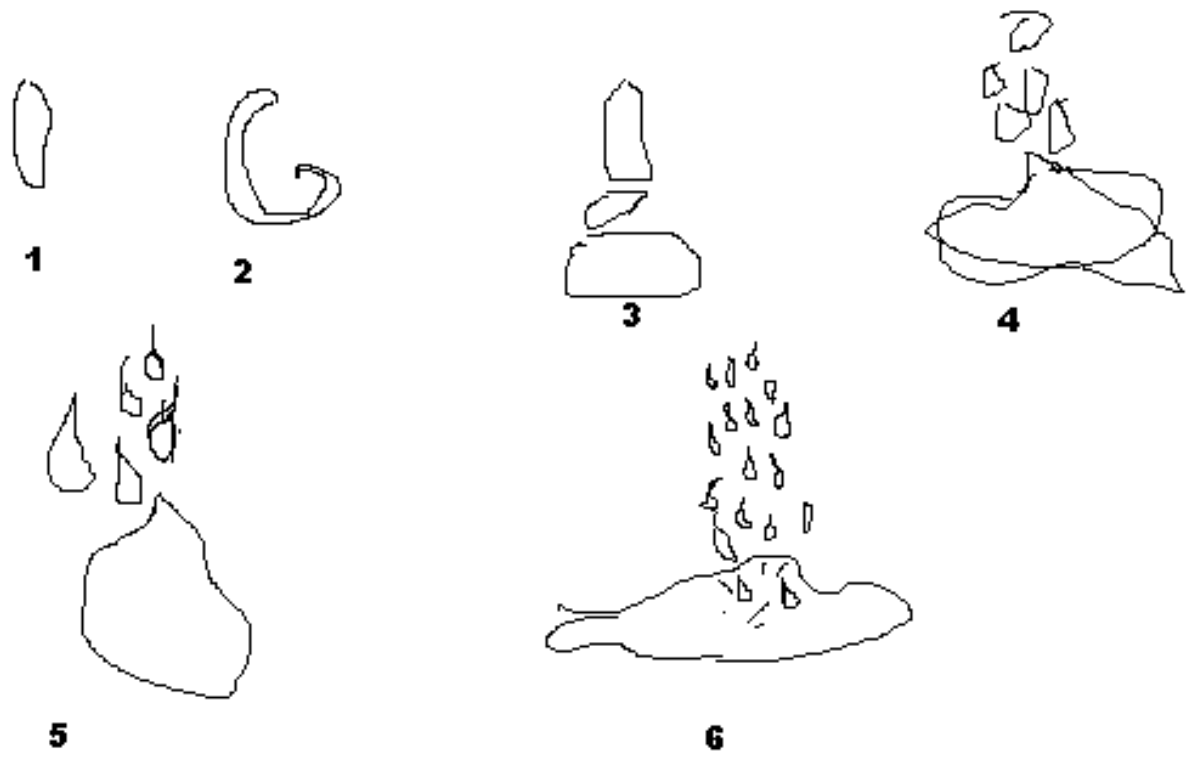

Interventies (4)

- Misselijkheid/braken: - anti-emetica
- Huid: - Preventieve instructies
- behandeling altijd i.o.m de radiotherapeut
- Diarree: - ga na wat de patiënt bedoeld
- huidverzorging rondom anus
- stoppende voeding
- consultatie dietiste
- medicamenteuze interventie

“Praat geen poep...”

adapted from Mertz, et al., 1995

Wat is veiligheid? (1)

Deze behandeling is zwaar en vereist dat er kritisch gekeken wordt naar de patiënt:

- Klinische beeld (WHO score 0-2)
- Leeftijd
- Andere ziektebeelden
- Sociale situatie

Wat is veiligheid? (2)

Bij deze behandeling zijn minimaal 2 behandelingscentra of afdelingen betrokken

- Afdeling chemotherapie
- Afdeling radiotherapie

Bij beide therapieën zijn specifieke aandachtspunten en kunnen verschillende specifieke toxiciteiten ontstaan

Communicatie is daarom essentieel!

Wat is veiligheid? (3)

- Wie is het aanspreekpunt voor de patiënt en diens naasten?
- Wie coördineert de behandeling?
- Overdracht?

- Risicovolle stoffen
- Instructie t.a.v. calamiteiten

Vragen?

Websites ter info

verwijzing naar literatuuronderbouwing

- www.ons.nl
- www.oncoline.nl
- www.ikcnet.nl

Zoekwoord: “chemoradiatie”

Voor verdere informatie:

n.schrama@bernhoven.nl